

אלו הן הנחנקין פרק עשירי סנהדרין

צ.

עין משפט
נר מצוה

א (נמי) פ"ט מהל' סוסי
המורה הל"א הל' ג ד'
ב מ"ו מ"י פ"ט מלכות
המורה הל"א הל' ג ד'
והל"ה יסוד המורה הל"ג
וע"ש:
א ג מ"י פ"ג מלכות
מסורת הל"ה ה'
ב ד מ"י פ"ג הל"ה ו'

תורה אור השלם

1. והנביא יהוא או חלם
הקולות יהוא ימות כי
דבר סרה על י' אליהם
המוציא אותם מארץ
מצרים והפך מבית
עבריים להיחיד מן הדרך
אשר צוה י' אליהם
ללכת בה ובערת הרע
מקרבך: דברים י"ו
2. ונתתם את מוצבתם
ושברתם את מצבתם
ואשריהם תשרפון באש
ותסילי אליהם תגרען
ואבדתם את שקם מן
המקום ההוא:

דברים י"ג
3. ותשיגם כי באשר
זמם לעשות לאהיו
ובערת הרע מקרבך:
דברים י"ט
4. ותפך כלם צדיקים
לעולם יירשו ארץ נצר
מטעי מעשה ידי
להתפאר:

ישעיהו ס"ב
5. ויאמר אם שמעו
תשמע לקול י' אליהם
והישר בעיניו תעשה
האונות למצותיו ושמרת
כל חקיו כל המחלה
אשר שמתי במצרים לא
אשים עליך כי אני י'
רפאיך: שמות טו כו

6. ויתפלל אליו ויצטר
לו וישמע תחנתו
וישיבה ירושלים
למלכותו וידע מנשה כי
י' הוא האלהים:
דברי הימים ב' לג יג

7. ויאמר אלישע שמעו
דבר י' כה אמר י' בעת
ההיא י' סאה סלת בשקל
וסאתים שערים בשקל
בשער שמרון:
מלכים ב' ז א

8. ויען השליש אשר
למלך נשען על ידו את
איש האלהים ויאמר
הנה י' עשה ארבות
בשמים והנה ה' דבר
הזה ויאמר וזה ראה
בעיניך ומשם לא
תאכל:
מלכים ב' ז ב

לא כתיבי: מר כדאיש ליה כו'. לרבנן נסקילה לרבי שמעון
במק (ה) והוא הדין לרבנן ולרבי המנונא. האי דנקט ר' שמעון רבותא
הוא כלומר ואפילו מהנן דרבי שמעון פטור וכ"ש מסקילה
דמחייבי ליה רבנן בעוקר את הכל: אם יאמר לך נביא.
עבור על דברי תורה הכל לפי
מקנת השעה כגון אליהו צהר הכרמל
בשמוני חוץ: הנהה הסורה ממטלה
כס. כלומר אפילו תראה אותו נביא
מושל ועושה כרלונו דכתיב (דברים
יג) ונתן אליך אות או מופת:
שפחילנו נביא אמת. כגון מחייה
הנביא והיא ונתן אליך אות בעודו
נביא אמת ימן לך אות נבואה
אחרת ולנסוף כשיחזור להרשיע
יאמר לעבד ענדמ כוכבים וסמון
עלי שהרי מוזק אני על ידי אות
ומופת שנתתי לך ככר: (לרשום
הכעל. כגון מסרה האב לשלומי
הכעל ועדיין היא בדרך ולא קרינן
זה צית לזכיר: לאוסף מיספ. שהיו
מחייבין את הנידון: ובעולה. כלומר
וכל הצועלים ידונין כמיסת הנבעלת
חוץ מבעול כס כסן: מה ס"ל לאחיו.
לכחוד כאשר זמם לעשות ולישמוק:
אס לו הוקשו. לבעול שהיו מחייבין
אותו חנק: אס לה. שמחייבין אותה:
שריפה: לאחיו ולא לאחוסו. כל
היכא דבעדותן מחייבין איש ואשה
ודינן חלוק כי הכא לו הוקשו:

מחלוקת בעוקר הגוף דעבודת כוכבים

וקיום מקצת וביטול מקצת דעבודת כוכבים
דרחמנא אמר ימן הדרך אפילו מקצת
הדרך אבל עוקר הגוף דשאר מצות דברי
הכל בחנק וקיום מקצת וביטול מקצת
דבשאר מצות דברי הכל פטור מתיב רב
המנונא ילכת זו מצות עשה בה זו מצות
לא תעשה ואי סלקא דעתך בעבודת כוכבים
עשה בעבודת כוכבים היכי משכחת לה
תרגמה רב חסדא ונתתם רב המנונא
אמר מחלוקת בעוקר הגוף בין בעבודת
כוכבים בין בשאר מצות וקיום מקצת וביטול
מקצת דעבודת כוכבים דרחמנא אמר מן
הדרך אפילו מקצת הדרך אבל קיום מקצת
וביטול מקצת דבשאר מצות דברי הכל
פטור ת"ר (ה) והמתנבא לעקור דבר מן התורה
חייב לקיים מקצת ולבטל מקצת ר"ש פוטר
ובעבודת כוכבים אפילו אומר היום עיבדוה
ולמחר בטלוה דברי הכל חייב אביי סבר
לה כרב חסדא ומתריץ לה כרב חסדא רבא
סבר לה כרב המנונא ומתריץ לה כרב
המנונא אביי סבר לה כרב חסדא ומתריץ
לה כרב חסדא המתנבא לעקור דבר מן
התורה דברי הכל בחנק לקיים מקצת ולבטל
מקצת ר"ש פוטר והוא הדין לרבנן ובעבודת
כוכבים אפילו אומר היום עיבדוה ולמחר
בטלוה חייב מר כדאית ליה ומר כדאית
ליה רבא סבר לה כרב המנונא ומתריץ לה
כרב המנונא המתנבא לעקור דבר מן
התורה בין בעבודת כוכבים בין בשאר מצות
חייב מר כדאית ליה ומר כדאית ליה
לקיים מקצת ולבטל מקצת בשאר מצות
ר"ש פוטר והוא הדין לרבנן ובעבודת
כוכבים אפילו אומר היום עיבדוה ולמחר
בטלוה חייב מר כדאית ליה ומר כדאית ליה
א"ר אבהו א"ר יוחנן יבבל אם יאמר לך
נביא עבור על דברי תורה שמע לו חוץ
מעבודת כוכבים שאפילו מעמיד לך חמה
באמצע הרקיע אל תשמע לו תניא רבי
יוסי הגלילי אומר הגיע תורה לך תשמע לו לפיכך נתנה

הדרן עלך אלו הן הנחנקין

כל ישראל יש להם חלק

בעיקר אירי בלרעב ממות ומפרש
ואזיל להו לכולהו והדר מפרש הני
דאין להם חלק לעולם הבא: ה"ג
האומר אין סמיים המיסי מן
הסורה. (ס) טיפוס דמדדסיס דדרשינן
נגמרא לקמני) מניין לחמיית המיסי
מן הסורה ואפי"י יהא מורה ומלמין
שימי המיסי אלף ללא רמיזא
באורייתא כופר הוא הויל עוקר
יש מחייב המיסי מן הסורה מה לנו
ולאמנומי וכי מהיסי הוא יודע שכן
הוא הלכך פוטר גמור הוא:
אפיקורוס. מפרש בגמרא (נ"ט): ספרים
המיוניסי. מפרש בגמרא (ק): גמ'
והי

מחלוקת. לרבנן ורבי שמעון בניבא בעוקר כל הגוף בעבודת
כוכבים ואומר נטוטיי ברוח הקודש מפי הגבורה להסתכלות לעקור
כל מצות עבודת כוכבים מן המורה או לקיים מקצת ולבעול מקצת
כחאי הוא דקאמרי רבנן סקילה משום דכחאי עניינא דכחיצא
הדחה כניבא דגמרי סקילה מנייה בע"מ
הוא משפטי דכתיב וזה האות והמופת
וגו' וכלה ונעבדה(י) היינו עקירת הגוף
ובטול מקצת התם נמי כתיב נסיפא
יומת כי דבר סרה וגו' להדיחך מן
הדרך ואפי"י במקצת כמשמע ומיניה לא
מישפטי קרא אלף בע"מ דדבר למד
מניינו: אבל עוקר הגוף דשאר מצות
דברי הכל בחנק. דנפקא לן מקרא
אמרינא האמור כפרשה אמרינא ללא
כתיב זה הדחה אף הנביא אשר יוד
לדבר דבר בשמי (דברים יח) והיינו מה
שלא שמע וכתיב ומה הנביא ההוא וכל
מינה האמורה סתם חנק הוא: פטור.
התם דבר כתיב דבר שלם ולא חני
דבר: ללכת זו מצות עשה. צרייתא
היא בספרים) גבי פרשת נביא המדיח
דכתיב זה הדחה (שס"ג) להדיחך מן
הדרך אשר לך ה' אליהך ללכת זה
וגו' וריש קרא ימירא ללכת זו מצות
עשה דמשמע לעשות ולא משמע
אוהרה: כה לא תעשה. דגמרינן
מאשר חטא בה(י) דכלל תעשה מיירי
אלמא דשאר מצות נמי הכא גבי
הדחה כתיבי דאי לא משמע קרא
אלף בע"מ מאי עשה איכא: ופין
שאר מצות. דהאי ללכת מה לא משמע
ליה לרבי המנונא אונתמס: דרחמנא
אמר מן הדרך. ואע"ז קאי דאכתי
לא איתרבו שר מצות כחאי עניינא
ללכת זה כולה משמע: ד"ה פטור.
ואפילו מהנן דהתם דבר שלם כתיב
ולאו אעוקר דברי מורה האי כי יוד
לדבר דבר קאי דהתם סקילה הוא אלף
דרבנים בעלמא כגון דקדיה בן כעננה:
היום עובדה. כלומר היינו קיום מקצת
ויבעול מקצת: כרב חסדא. דאמר
בע"מ הוא דפליגי אלף בשאר מצות
עוקר הגוף הוא בחנק וביטול מקצת
פטור: ר"ש פוטר והוא הדין לרבנן.
לגבי חנק דבר שלם כתיב ולרבי
חסדא הא דנקט ר"ש הא קמ"ל
דרישא דקמני סתמא חייב ואפילו
לרבנן חנק דרבי שמעון הוא דקא
מתייב ואל סקילה דשאר
מצות בעניינא הדחה דסקילה

מחלוקת בעוקר הגוף דעבודת כוכבים

תורה ממשלה בה שאפילו מעמיד לך חמה
באמצע הרקיע אל תשמע לו תניא רבי
יוסי הגלילי אומר הגיע תורה לך תשמע לו לפיכך נתנה
תורה ממשלה בה שאפילו מעמיד לך חמה
באמצע הרקיע אל תשמע לו תניא רבי
יוסי הגלילי אומר הגיע תורה לך תשמע לו לפיכך נתנה
תורה ממשלה בה שאפילו מעמיד לך חמה
באמצע הרקיע אל תשמע לו תניא רבי
יוסי הגלילי אומר הגיע תורה לך תשמע לו לפיכך נתנה

הדרן עלך אלו הן הנחנקין

כל ישראל יש להם חלק

בעיקר אירי בלרעב ממות ומפרש
ואזיל להו לכולהו והדר מפרש הני
דאין להם חלק לעולם הבא: ה"ג
האומר אין סמיים המיסי מן
הסורה. (ס) טיפוס דמדדסיס דדרשינן
נגמרא לקמני) מניין לחמיית המיסי
מן הסורה ואפי"י יהא מורה ומלמין
שימי המיסי אלף ללא רמיזא
באורייתא כופר הוא הויל עוקר
יש מחייב המיסי מן הסורה מה לנו
ולאמנומי וכי מהיסי הוא יודע שכן
הוא הלכך פוטר גמור הוא:
אפיקורוס. מפרש בגמרא (נ"ט): ספרים
המיוניסי. מפרש בגמרא (ק): גמ'
והי

תורה ממשלה בה שאפילו מעמיד לך חמה
באמצע הרקיע אל תשמע לו תניא רבי
יוסי הגלילי אומר הגיע תורה לך תשמע לו לפיכך נתנה
תורה ממשלה בה שאפילו מעמיד לך חמה
באמצע הרקיע אל תשמע לו תניא רבי
יוסי הגלילי אומר הגיע תורה לך תשמע לו לפיכך נתנה

מחלוקת בעוקר הגוף דעבודת כוכבים

תורה ממשלה בה שאפילו מעמיד לך חמה
באמצע הרקיע אל תשמע לו תניא רבי
יוסי הגלילי אומר הגיע תורה לך תשמע לו לפיכך נתנה
תורה ממשלה בה שאפילו מעמיד לך חמה
באמצע הרקיע אל תשמע לו תניא רבי
יוסי הגלילי אומר הגיע תורה לך תשמע לו לפיכך נתנה

הדרן עלך אלו הן הנחנקין

כל ישראל יש להם חלק

בעיקר אירי בלרעב ממות ומפרש
ואזיל להו לכולהו והדר מפרש הני
דאין להם חלק לעולם הבא: ה"ג
האומר אין סמיים המיסי מן
הסורה. (ס) טיפוס דמדדסיס דדרשינן
נגמרא לקמני) מניין לחמיית המיסי
מן הסורה ואפי"י יהא מורה ומלמין
שימי המיסי אלף ללא רמיזא
באורייתא כופר הוא הויל עוקר
יש מחייב המיסי מן הסורה מה לנו
ולאמנומי וכי מהיסי הוא יודע שכן
הוא הלכך פוטר גמור הוא:
אפיקורוס. מפרש בגמרא (נ"ט): ספרים
המיוניסי. מפרש בגמרא (ק): גמ'
והי

תורה ממשלה בה שאפילו מעמיד לך חמה
באמצע הרקיע אל תשמע לו תניא רבי
יוסי הגלילי אומר הגיע תורה לך תשמע לו לפיכך נתנה
תורה ממשלה בה שאפילו מעמיד לך חמה
באמצע הרקיע אל תשמע לו תניא רבי
יוסי הגלילי אומר הגיע תורה לך תשמע לו לפיכך נתנה

מחלוקת בעוקר הגוף דעבודת כוכבים

תורה ממשלה בה שאפילו מעמיד לך חמה
באמצע הרקיע אל תשמע לו תניא רבי
יוסי הגלילי אומר הגיע תורה לך תשמע לו לפיכך נתנה
תורה ממשלה בה שאפילו מעמיד לך חמה
באמצע הרקיע אל תשמע לו תניא רבי
יוסי הגלילי אומר הגיע תורה לך תשמע לו לפיכך נתנה

הדרן עלך אלו הן הנחנקין

כל ישראל יש להם חלק

בעיקר אירי בלרעב ממות ומפרש
ואזיל להו לכולהו והדר מפרש הני
דאין להם חלק לעולם הבא: ה"ג
האומר אין סמיים המיסי מן
הסורה. (ס) טיפוס דמדדסיס דדרשינן
נגמרא לקמני) מניין לחמיית המיסי
מן הסורה ואפי"י יהא מורה ומלמין
שימי המיסי אלף ללא רמיזא
באורייתא כופר הוא הויל עוקר
יש מחייב המיסי מן הסורה מה לנו
ולאמנומי וכי מהיסי הוא יודע שכן
הוא הלכך פוטר גמור הוא:
אפיקורוס. מפרש בגמרא (נ"ט): ספרים
המיוניסי. מפרש בגמרא (ק): גמ'
והי

גליון הש"ס

מתני' כל ישראל יש להן
חלק. ע"י מכות דף קג
ע"י מות ד"ה מוזין:
שם האומר אין תחיית
המתים. ע"י סוטה ד"ה
ע"י תורה: כל שם
ההוגה את השם. ע"י
סוטה דף ה' ע"י תורה
י"ד ה"ה. סוטה דף ל'
ע"י מות ד"ה חנף:
גמ' מדה בנגד סוטה. ע"י
סוטה דף ח' ע"י:

מוסף רש"י

ואין בוועלה בשריפה.
אלף בחנק כשאר אמת איש
(מכות ב'). לאחיו ולא
לאחוריו. ולא כאשר זמם
לעשות לאחוריו. אלף בכל
שאר מיתות שהיה החוב
אשה לניש, וזממי אשה
שהרגין כזממי איש. כגון
העדיפה שנהיה את
השפס, שחלה את השבת,
והרגין במיתה. שלא מיעט
כלן לאחוריו אלף בחנק שיש
לקיים כתיב הנה נחמת
הבעול ודבר' ט' י"א.
הדרן עלך אלו הן
הנחנקין

הדרן עלך אלו הן הנחנקין

כל ישראל יש להם חלק

בעיקר אירי בלרעב ממות ומפרש
ואזיל להו לכולהו והדר מפרש הני
דאין להם חלק לעולם הבא: ה"ג
האומר אין סמיים המיסי מן
הסורה. (ס) טיפוס דמדדסיס דדרשינן
נגמרא לקמני) מניין לחמיית המיסי
מן הסורה ואפי"י יהא מורה ומלמין
שימי המיסי אלף ללא רמיזא
באורייתא כופר הוא הויל עוקר
יש מחייב המיסי מן הסורה מה לנו
ולאמנומי וכי מהיסי הוא יודע שכן
הוא הלכך פוטר גמור הוא:
אפיקורוס. מפרש בגמרא (נ"ט): ספרים
המיוניסי. מפרש בגמרא (ק): גמ'
והי

חלק פרק אחד עשר סנהדרין

א [מ"י] פ"ו מהל' תרומות
הל' ב:
ג ב' מ"י פ"ח מהלכות
תשובה הל' א:
ד ג' מ"י ע"ג הלכה ב'
השגות ובהפניות
הנהגה בעל מ"ע בשם
הרמב"ן:

תורה אור השלם

- והיה לו בן וירמסו אותו
הקם בשער ויהיה:
מלכים ב' ז' ב'
2. בן תרומה וגם אתם
תרומה יי' מכל
מעשרותיכם אשר תקחו
מאת בני ישראל ותתנם
ממנו את תרומת יי'
לאהרן הכהן:
במדבר יח כח
3. ויאמר לעם ליושבי
ירושלם לחת מנת
הכהנים והלויים למען
יחזקו בתורת יי':
דברי הימים ב' לא ד'
4. ושמו את משמרת
ולא ישאו עליו חטא
ומתו בו כי יחללוהו אני יי'
מקדשם: ויקרא כב ט'
5. והשיאו אותם עון
אשמה באכלם את
קדשיהם כי אני יי'
מקדשם: ויקרא כב ט'
6. וגם הקדושת את ברתיה
אמם לתת להם את ארץ
כנען את ארץ מגריות
אשר גרו בה: שמות ו' ד'
7. ויאמר יי' אל יראם
הנך שכם עבד אבותיך וקם
הקם הזה ויהי אהרן
אלהו נכר הארץ אשר
הוא בא שמה בקרב
ועונני והפתי את ברתיה
אשר ברתיה אתה:
דברים לא ט'
8. יחיו מתוך נבלתי
יקמוקו הקיצו ורגנו שבני
עקב כי טל אורת טלף
וארץ רפאים הפיל:
ישעיהו כו ט'
9. וחך כין הטוב הולך
לדודי למישרים דובב
שפתי ישנים:
שיר השירים י'
10. ולמען תאריכו מיים
על הארמה אשר נשבע
יי' לאבותיכם לתת להם
ולישע ארץ ונתת הלב
ודבקם:
דברים י"א ט'
11. ואתם הדבקים ביי'
אלהיכם חיים כלכם
היום:
דברים ד' ד'
12. כי דבר יי' קדו הוא
מצותו הפר הברית תכרת
הנפש ההוא עונה כה:
במדבר טו ט'
13. והנפש אשר תעשה
בין רמה מן האורח ומן
הרג את יי' הוא מגדף
ונכרתה הנפש ההוא
מקרב עמה:
במדבר טו ט'
14. ויהי פסח בר' בארץ
בראש הרים ויעש
כלבנו פרוי ויצינו מעיר
כעשב הארץ:
הללים עב טו

ויהי לו בן וירמסו אוסו. דכדכר שכפר בו נדון שלא אכל משם ונרמס כרגלי הבאים לקנות: (וכי אהרן קיים לעולם. כלומר וכי אהרן היה לך שמתן לו תרומה והלא לא נכנס לארץ ישראל ומאי האי דקאמר ונתמס ממנו תרומת ה' לאהרן הכהן: לעולם קיים. לאו דווקא אלא כלומר הלא לא נגזר עליו שיהיה כל כך: שעמיד לחיים. לעולם הבא: דכי רבי ישמעאל חנא. ה' דכתיב לאהרן לאו להכי הוא דלמא אלא לומר לך כההרן וכו': מה ארי ספק דורס ואוכל. ואין אנו יודעין כשנטול בהמה מן העדר אם עמנו לדורסה ולאוכלה מיד קודם שתסריח או לא אלא לטרוף ולמלא (מורו) [מלאות] ולאחר זמן יאכלנה כשתסריח והי' כהן עם הארץ כשאו נותנין לו תרומה נידו אין אנו יודעין אם יאכלנה כשהיה או כשומאה. ואי ננין ספק דורס שארי דרכו לדרוס ולרמוס בהמה כרגליו ולאכלה כשהיא לרסקה מנוולת ופעמים שנומנה כמורו ואינה מנוולת: עון אשמה. עונות הרבה מטעין עליו: כאלס אס קדשיים. ומתרגמינן במילכהון כסואכא ית קודשיהון: אלא להס. דמשמע שבעתים הקציה לאנתינו אכרסה יתקן ויעקב שיתן להס ארץ ישראל וכי להס נמנה והלא לבניהס ניתנה אלא מלמד שעמידין לחיות ועמיד הקציה ליתן להס את ארץ ישראל: הנך שוכב עם אבותיך וקס. הנה אתה מת שוכב והנה אתה קס שמתה לעמיד ללא והאי וקס אתך קאי: דילמא וקס העס וונה. דלקמי קאי ולא אלדעיל והיינו אחד סומג' מקראות שאין להס הכרע: יסו: דמתיס כשארץ ישראל יסו: נבלתי יקמוקו. אפי' נפליס יסו במסכת כטובות: ודילמא מתיס שיהיה יתקאל. דהיה קאל יסו ממין

ישעיה אמרו והוא קדס ליחוקאל שנתבא בימי חזקיה והיה מתבא פסוק זה על שהיה עמיד יחוקאל להחיות מתים אכל לעולם הבא לא: דוכב. פרוגמי'ש בלע"ז כלומר נעוה ומתנוודות שפמי יסוי עפר מכלל שמיז: מרחשן שפוטויהו בעלמא. שפוטויהו נעות מעט צמח הקצר אכל אין חייך ויולאין לאור העולם וכרבי יוסן וכו': ולא קבלו ממנו עד שאמר להס וכו': חיים כלכם היום. דהאי ט' יוס מיומר הוא דמני למכב חיים כלכם מה תלמוד לומר היום כהיום מה היום וכו' כך שמעתי: הנך שוכב עם אבותיך וקס. הרי תחית המתיס העס הזה ונה הרי מה שעמדי להיות: פלגא צידך. דמתיס קרא נפקא לידוע מה שעמדי: ויפתס ולא העליס. כז אתס אומרים ואין ממש כדכריס: לאו לעולם הבא. אלמא יש תחית המתיס: מהכרס הכרס. הכרת בעולם הזה תכרת לעולם הבא: אינהו הוו אמרי ליה דכרס כזרס ללשון בני אדם. ולהכי אמר להו הכי כי היכי דלא להו להו פתמון פה: הכרס הכרס. בעבודת כוכבים כתיב: והלא כזר נאמר. בעבודת כוכבים את ה' הוא מגדף ונכרתה דס"ל מגדף ו' היינו עובד עבודת כוכבים: וכי שלשה עולמים יש וכו'. ור"ע סבירא ליה דמגדף היינו מבכר השס: והשסא בין לרבי ישמעאל בין לר"ע עונה כה מאי עבדי ליה מבכרי ליה וכו': שעונה כה. שלא עב קודם מימה הו' ככרת אכל שז לא: דהיי סככי. שהמתיס חיים: וילינו מעיר. שעמידין ישראל לזין ולפיות מעיר ירושלים וכדלמרינן (תמוכות ד' ק"ה). הקציה עושה להס מחלות ללדיקס והולכין ועולין לירושלים: אמרה

אתם לתת להם את ארץ כנען לכם לא נאמר אלא להם מכאן לתחית המתים מן התורה: [א] (צד"ק ג' גש"ס ק"ם סימן): שאלו מינין את רבן גמליאל מינין שהקדוש ברוך הוא מחיה מתים אמר להם מן התורה ומן הנביאים ומן הכתובים ולא קיבלו ממנו מן התורה דכתיב ויאמר ה' אל משה הנך שוכב עם אבותיך וקס אמרו לו ודילמא וקס העס הזה וונה מן הנביאים דכתיב יחיו מתוך נבלתי יקמוקו הקיצו ורגנו שוכני עפר כי טל אורות מלך וארץ רפאים תפיל ודילמא מתים שהחיה יחוקאל מן הכתובים דכתיב ויחך כין הטוב הולך לדודי למישרים דובב שפתי ישנים ודילמא רחושו מרחשן שפוטויהו בעלמא כר' יוחנן דאמר ר' יוחנן משום ר"ש בן יהוצק כל מי שנאמרה הלכה בשמו בעולם הזה שפתותיו דובכות בקבר שנאמר דובב שפתי ישנים עד שאמר להם מקרא זה אשר נשבע ה' לאבותיכם לתת להם לכם לא נאמר אלא להם מיכן לתחית המתים מן התורה וי"א מן המקרא הזה אמר להם ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום (פשיטא דחיים כולכם היום אלא אפילו ביום שכל העולם כולם מתים אתם חיים) מה היום כולכם קיימין אף לעוה"ב כולכם קיימין שאלו רומיים את רבי יהושע בן חנניה מינין שהקב"ה מחיה מתים ויודע מה שעתיד להיות אמר להו תרווייהו מן המקרא הזה שנאמר ויאמר ה' אל משה הנך שוכב עם אבותיך וקס העס הזה וונה ודילמא וקס העס הזה וונה אמר להו (נקומו מיהא פלגא בידיכו דידוע מה שעתיד להיות איתמר גמי א"ר יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי מינין שהקדוש ברוך הוא מחיה מתים ויודע מה שעתיד להיות אמר להו הנך שוכב עם אבותיך וקס וגו' תניא א"ר אליעזר בר' יוסי בדבר זה זיפתי ספרי מינים שהיו אומרים אין תחית המתים מן התורה אמרתי להן זיפתם תורתכם ולא העליתם בידכם כלום שאתם אומרים אין תחית המתים מן התורה הרי הוא אומר הכרת תכרת הנפש ההיא עונה בה הכרת תכרת בעולם הזה עונה בה לאימת לאו לעולם הבא א"ל רב פפא לאכבי ולימא להו תרווייהו מהכרת תכרת אינהו הוו אמרי ליה דכרס תורה כלשון בני אדם כתנאי הכרת תכרת בעולם הזה תכרת לעולם הבא אמר לו ר' ישמעאל והלא כבר נאמר ואת ה' הוא מגדף ונכרתה וכי שלשה עולמים יש אלא ונכרתה בעולם הזה הכרת לעולם הבא הכרת תכרת דברה תורה כלשון בני אדם בין ר' ישמעאל ובין ר"ע עונה בה מאי עבדי ביה לכדתניא יכול אפילו עשה תשובה ת"ל עונה בה לא אמרתי אלא בזמן שעונה בה שאלה קליאופטרא מלכתא את ר"מ אמרה ידענא דחיי שכבי דכתיב ויציצו מעיר כעשב הארץ אלא כשהן עומדין ערומין או בלבושיהן עומדין אמר לה ק"ו מחישה ומה חיטה שנקברה ערומה יוצאה בכמה לבושיהן צדיקים שנקברים בלבושיהן על אחת כמה וכמה א"ל קיסר לרבן גמליאל אמריתו דשכבי חיי הא הו עפרא ועפרא מי קא חיי אמרה

14. חמות יא. ברכות נ.
15. ולימא בעי"ן. א. סו"ל
מחין אמרי שאין נותנין
ממנו לכבן ע"ה. ד. חולין
ק"ה. ט. ז"ל הכהנים
הלוים. א. נפחים מט:
ע"ש. א. ימות לו. ע"ש
בכיות: לא. ע"ש. ט. ז"ל
מ"י. ט. ומיך כח.
י. וקדושין ח: וע"ש.
כ. ז"ל סד: שבעות יג.
ל. שבעות יג.
מ. נפחות ק"ה: וע"י
מפוסת חולין ק"ה: ד"ה
חט"ה. ט. ז"ל מ"י.
ס. ז"ל מתמט.
ט. וימת ג. ט. ד' ק'
ק"ה. ט. ז"ל היום.
ק. וז"ל סד: כריתות יג.

הגהות הגר"א

[א] ג' סימן לדיק ג' ג' ג' ג'
קס. י"ב לדיק ק"ם ג' ג' ג'
ג' ס' ז"ל:

לעזי רש"י

פרומי"ש [פרומי"ש].
להיות חסר פתחה.

מוסף רש"י

ויאמר לעם. ציוספט
כתיב כדכרי היום. קופי
דקרא למען יחזקו בתורת
ה' ויחזקו ק"ה. מנת. חלק
היום. שש. דובכות.
נעות. לטון דכר שמתיס
ומכלכן [בביתו ז']. והלאה
הוא לו שומע כתי ונכרות
ד' א. דברה תורה כלשון
בני אדם. הכי משמעו בני
אדם [נדום ג.]. והלא
כבר נאמר וגו' ונכרתה.
באיזה פרשה ע"מה בני
מגדף. ור"ע סבירא ליה
מגדף היינו מבכר את השס.
כדלמך כריתות וז': ועולם
הבא לא נפקא ליה בע"ז
אלה מהכרת תכרת. וי'
ישמעאל לאו לר"ע פריך
והלא כבר נאמר ונכרתה.
דהא ר"ע במגדף את השס
מיקוס לה. אלא עעמא
דנפשיה קאמר והלא כבר
נאמר ונכרתה. ואלה סבירא
ליה דבע"ז מתיס וליעיל
טו.

